

hodnotiace subjekty. Vo vzťahu k téme sa aktívne formy najviac vyskytujú pri religióznych podujatiach.

Nadmerná formálnosť textu sa prejavila iba v jednej správe, kde išlo o zdravotníctvo a výskum, ktorá obsahovala vysoko špecializovanú lexiku latinského pôvodu, zložitú syntaktickú konštrukciu a bola málo zrozumiteľná.

V závere možno uviesť, že tento výskum sa bude dať využiť vo vyučovaní britských štúdií, predovšetkým pri analýze špecifickosti dvoch masmediálnych systémov, britského a slovenského v komparatívnom aspekte v rámci kurzu masmédií. Súčasne je materiál pre svoju aktuálnosť vhodný aj pre ostatné kurzy kultúrnych štúdií. Pre študentov filologických odborov je analýza diskurzu masmediálnej komunikácie zdrojom vedomostí a zručností pri ich vedeckom i pedagogickom raste.

Literatúra

- BELL, A.: *The Language of News Media*. Oxford, Blackwell 1991.
- FAIRCLOUGH, N.: *Media Discourse*. London, Arnold 1995.
- FOWLER, R.: *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. London, Routledge 1991.
- GRABER, D. A.: *The infotainment quotient in routine television news: a director's perspective*. *Discourse and Society*, 5(4), 1994, s. 483–508.
- HABERMAS, J.: *Communication and the Evolution of the Society*. London, Heinemann 1979.
- HARTLEY, J.: *Understanding News*. London, Routledge 1994.
- HLAVSA, Z.: *K jazykovédnej analýze komunikácie v hromadných sdělovacích prostriedkoch*. *Slovo a slovesnosť*, 51, 1990, s. 124–129.
- HOFFMANNOVÁ, J.: *Dialog a inštitúcie*. *Slovo a slovesnosť*, 55, 1994, s. 208–215.
- HOFFMANNOVÁ, J.: *Teorie kontextualizace: vzájemné působení jazyka a neverbálních prostředků*. *Slovo a slovesnosť*, 55, 1994, s. 5–57.
- KUNCZIK, M.: *Základy masové komunikace*. Praha, Karolinum 1995.
- McNAIR, B.: *News and Journalism in the UK*. London, Routledge 1996.
- MISTRÍK, J.: *Výberová prednáška zo slovenského jazyka a literatúry: Vektory komunikácie*. Bratislava, UK 1990.
- MONTGOMERY, M.: *Language and situation*. In: *Language and Social Life*. London, The British Council 1994, s. 9–40.
- O'DONNELLI, H.: *Mapping the mythical: a geopolitics of national sporting stereotypes*. *Discourse and Society*, 5(3), 1994, s. 345–380.
- SCANNELL, P.: *Public service broadcasting and modern public life*. *Media, Culture and Society*, 11, 1989, s. 135–166.
- SVARTVIK, J. (ed): *The London-Lund Corpus of Spoken English: Description and Research*. Lund University Press 1990.

Sémantické pole ukrivdenosti alebo príznakové javy feministického diskurzu

Jana Wacharczyková

Jazykovedný ústav L. Štúra SAV, Bratislava

Nebudem zrejme preháňať, ak budem tvrdiť, že si ľudia u nás na feminizmus nijako nepotrpia. Interpretujem si tak výsledky sociologického výskumu agentúry Focus, zhrnuté v publikácii *On a ona na Slovensku*, v kapitole *Feminizmus ženskými a mužskými očami*. Ukázalo sa, že pojem feminizmus je pre veľkú časť populácie neznámy, resp. obsah pojmu je neznámy, alebo ak aj výraz feminizmus patrí do respondentovej lexiky, je naplnený takým obsahom, ktorý ústi do výrazne negatívnych postojov, a tým aj do apriórneho odmietania feminizmu vôbec. Názorová predpojatosť a podozrievavosť sa svojim spôsobom odráža aj v komunikačných situáciách a späťne formuje alebo deformuje jazykové uchopenie tejto málo reflektovanej témy. Aj to je pochopiteľné, pretože kým Západom sa preliala prvá aj druhá vlna feministického hnutia, v našom slovenskom vodnom diele čerili hladinu iba ojedinelé „kabrhelky“ a „litvajky“. Pretrhnutím hrádze sa do vedomia spoločnosti i do jazyka vylialo množstvo nových a v našom kontexte nepoznaných prvkov. Jedným z nich je aj nejednoznačný, spoločensky nedôveryhodný a ochotne vulgarizovaný pojem FEMINIZMUS.

Ako je slovníkovo definovaný tento centrálny pojem?

1. Ako idea oslobodenia a zrovnoprávnenia žien, vychádzajúca z presvedčenia, že žena je diskriminovaná.
2. Ako teória politickej, ekonomickej a sociálnej rovnosti žien a mužov.
3. Ako konkrétne hnutie (ktoré sa štiepi na najmenej štyri rozličné prúdy).
4. Ako označenie oblastí, v rámci ktorej sa realizuje špecificky ženský výskum a vzdelávanie.
5. Ako ženský ráz, literárna záľuba v ženských postavách.
6. Ako ženské pohlavné znaky vyskytujúce sa u muža (*lek.*) alebo prejavy a správanie charakteristické pre ženy (*psych.*).

Z uvedeného vyplýva, že takto definovaný pojem feminizmu je dostatočne vágny na to, aby sa mu nerozumelo, teda aby sa mu nerozumelo dobre či aby sa mu rozumieť nechcelo. Je tiež možné, že postkomunistický a postmoderný človek je zvlášť citlivý na každý „-izmus“. No v iných jazykoch existuje jemnejšie rozlíšenie v podobe výrazov označujúcich konkrétne a čiastkové aktivity, odlišujúce aktivity feministické sui generis od alternatívnych (v zmysle ženských) výskumov v rámci tradičnej vedy. A tak popri feminizme paralelne funguje výraz FEMINOLÓGIA, označujúci akúsi „ženskú vedu“. Na označenie feministických výskumov vo svete